

Ministru kabineta noteikumi Nr. 533

Rīgā 2025. gada 2. septembrī (prot. Nr. 34 13. §)

Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana"

Izdoti saskaņā ar [Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5. panta](#) ceturto un septīto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā piešķir, administrē un uzrauga valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai atklāta projektu iesniegumu konkursa veidā Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai neienesīgo ieguldījumu darbību īstenošanai intervencē "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" (intervences kods – LA4.6.) (turpmāk – intervence).

2. Atbalstu sniedz saskaņā ar:

2.1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulu (ES) [2021/2115](#), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (turpmāk – regula 2021/2115);

2.2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulu (ES) [2021/2116](#) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1306/2013.

3. Valsts un Eiropas Savienības atbalstu intervencē piešķir saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 6. panta 1. punkta "f" apakšpunktu un 73. panta 2. punktu un 4. punkta "c" apakšpunkta "i" apakšpunktu.

4. Projektu iesniegumu pieņemšanu izsludina, projektu iesniegumus iesniedz, vērtē un atlasa, lēmumu pieņem un paziņo un publisko finansējumu pieprasa un saņem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta

piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējo kārtību lauku un zivsaimniecības attīstībai, ciktāl tie nav pretrunā ar šiem noteikumiem.

5. Projekta īstenošanas termiņš ir divi gadi no dienas, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, bet ne ilgāk kā līdz 2029. gada 30. jūnijam.

6. Intervencē sniegtais atbalsts par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām nepārkļājas ar atbalstu no citām līdzīgām intervencēm. Atbalsta pretendents nepieļauj dubultā finansējuma saņemšanas risku.

II. Atbalsta saņemšanas nosacījumi

7. Intervences īstenošanas mērķis ir valstī uzlabot kvantitatīvos un kvalitatīvos rādītājus attiecībā uz biotopu un saistīto sugu stāvokli zālājos, kas ir augu un putnu sugu dzīvotnes, tādējādi nodrošinot bioloģisko daudzveidību un atjaunojot ekosistēmas.

8. Intervences īstenošanas vieta ir Latvijas teritorija.

9. Zeme, uz kuras plānots īstenot intervenci, ir atbalsta pretendenta īpašumā, tiesiskajā valdījumā vai nomā. Ja tā tiek nomāta, nomas līgums ir noslēgts vismaz uz projekta īstenošanas laiku.

10. Intervences atbalsta pretendents ir lauksaimnieks – fiziska vai juridiska persona, kas veic lauksaimniecisko darbību un saņem tiešos maksājumus atbilstoši normatīvajiem aktiem par tiešo maksājumu piešķiršanas kārtību lauksaimniekiem vai ievieš kādu no lauku attīstības intervencēm atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai, lai apsaimniekotu intervences īstenošanas platību ilgtermiņā.

11. Intervences īstenošanas platība atbilst šādiem kritērijiem:

11.1. viena poligona platība ir vismaz 0,1 hektārs, un kopējā atbalstam pieteiktā platība vismaz 0,3 hektāri;

11.2. platība atrodas lauksaimniecības zemē vai ārpus lauksaimniecības zemes atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai un nav iekļauta Lauku atbalsta dienesta lauku reģistra lauku bloku identifikācijas sistēmas

lauku bloku kartē, jo ir nesakopta un neatbilst lauku blokā iekļaujamo platību kritērijiem atbilstoši normatīvajiem aktiem par tiešo maksājumu piešķiršanu;

11.3. tā ir kartogrāfiski identificējama Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" (turpmāk – dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols"), un tā ir:

11.3.1. Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotops un putnu dzīvotne zālajos, kas ietilpst kādā no lauku attīstības intervencē LA10.5. "Zālāju biotopu apsaimniekošana" noteiktajām septiņām zālāju klasēm atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai un kam kvalitātes uzlabošanas pasākumi paredzēti zālāju atjaunošanas plānā, kurš saskaņots ar Dabas aizsardzības pārvaldi un publicēts dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols";

11.3.2. ekoloģiski nozīmīgs zālājs, tostarp potenciālais zālāju biotops, kas nav minēts šo noteikumu [11.3.1. apakšpunktā](#), tostarp apmežojusies platība, kam biotopu struktūru veicinoši un atjaunojoši pasākumi paredzēti zālāju atjaunošanas plānā, kurš saskaņots ar Dabas aizsardzības pārvaldi un publicēts dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", pamatojoties uz šo noteikumu [12.3. apakšpunktu](#).

12. Lai pretendētu uz atbalstu par šo noteikumu [11. punktā](#) minēto atbalsttiesīgo platību, atbalsta pretendents izvēlas sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificētu atbilstošās sugu grupas, sugas vai biotopu grupas ekspertu (turpmāk – biotopu eksperts), kuram ir spēkā esošs profesionālās kvalifikācijas sertifikāts, kas izdots saskaņā ar normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtību. Par platību, kurā paredzēts īstenot intervenci, biotopu eksperts Dabas aizsardzības pārvaldes ģeodatatubāzes struktūrā "Zālāju apsaimniekošanas plāni" sagatavo atbalsta pretendenta zālāju atjaunošanas plānu datnes veidā atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļvietnē publiskotajai datnes struktūrai, formātam, apzīmējumiem un klasifikatoriem. Minētajā plānā norāda:

12.1. informāciju par zālāju atjaunošanas plāna pasūtītāju, kas vienlaikus ir šīs intervences atbalsta pretendents;

12.2. ziņas par zālāja vēsturisko izmantošanu;

12.3. atzinumu, kas atbilst normatīvajiem aktiem par sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturu un tajā ietvertajām minimālajām prasībām, ja atbalstam pieteikta šo noteikumu [11.3.2. apakšpunktā](#) minētā platība, kas nav identificēta dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", kā arī šīs platības inventarizāciju un kartējumu;

12.4. pamatojumu atjaunojošajai ganīšanai un pļaušanai nepieciešamo infrastruktūras objektu izveidei;

12.5. vismaz vienu no šādiem atjaunošanas pasākumiem, kas nodrošina šo noteikumu [7. punktā](#) minētā mērķa sasniegšanu un šo noteikumu [28. punktā](#) minēto prasību izpildi:

12.5.1. koku un krūmu apauguma novākšana vismaz 30 procentos no poligona platības, tostarp grāvjos;

12.5.2. celmu un sakņu frēzēšana vismaz 30 procentos no poligona platības;

12.5.3. zālāja sugu sastāva uzlabošana vismaz 50 procentos no poligona platības, ietverot augsnes sagatavošanu, Latvijas vietējas izcelsmes pavairotu vai savvaļā atbilstošas kvalitātes un raksturojuma donorpopulācijās ievāktu aizsargājamiem zālājiem raksturīgo sugu sastāvam atbilstošu sēklu maisījuma iegādi vai ievākšanu un iesēšanu vai no labā kvalitātē esoša atbilstoša aizsargājama zālāju biotopa veida iegūta sēklu siena ieklāšanu;

12.5.4. Latvijas izcelsmes zvaguļu piesēja ekspansīvo graudzāļu ierobežošanai vismaz 50 procentos no poligona platības, ietverot augsnes sagatavošanu un sēklu iegādi vai ievākšanu;

12.6. ieteicamos darbus zālāja stāvokļa uzlabošanai pēc intervences īstenošanas.

13. Atbalsta pretendents šo noteikumu [12. punktā](#) minēto zālāju atjaunošanas plānu kopā ar iesniegumu (brīvā formā) zālāju atjaunošanas plāna apstiprināšanai iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē.

14. Dabas aizsardzības pārvalde izvērtē šo noteikumu [13. punktā](#) minēto dokumentu atbilstību normatīvo aktu prasībām dabas aizsardzības jomā un projekta mērķim, ja nepieciešams, precīzē zālāju atjaunošanas plānu un publicē apstiprināto zālāju atjaunošanas plānu dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", par to paziņojot attiecīgajam biotopu ekspertam un atbalsta pretendētājam. Ja Dabas

aizsardzības pārvalde secina, ka zālāju atjaunošanas plāna apstiprināšanai nepieciešama papildinformācija, atbalsta pretendents 20 darbdienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas iesniedz pieprasīto informāciju.

III. Publiskā finansējuma veids un apmērs

15. Atbalsta intensitāte ir 90 procentu no projekta attiecināmajām izmaksām saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 73. panta 4. punkta "c" apakšpunkta "i" apakšpunktu.

16. Intervences īstenošanā ir šādas attiecināmās izmaksas:

16.1. projekta tiešās izmaksas:

16.1.1. ar zālāju biotopu atjaunošanu saistītās izmaksas – projekta iesnieguma sagatavošanas, bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanas plāna sagatavošanas un tā pārbaudes, biotopa kartēšanas, šo noteikumu [11. punktā](#) minētās platības atjaunošanas vai kvalitātes uzlabošanas izmaksas atbilstoši projekta tāmes pozīcijām par konkrētām darbībām, nepieciešamo materiālu, kā arī platības atjaunošanai un kopšanai nepieciešamās mazās tehnikas un iekārtu iegādes izmaksas, atjaunojošajai ganīšanai nepieciešamo elektrisko ganu un to aprīkojuma izmaksas, konsultantu un ekspertu honorāri, tostarp par Dabas aizsardzības pārvaldes publiskajiem vides izglītības maksas pakalpojumiem (par sniegtajiem atzinumiem) atbilstoši normatīvajiem aktiem par Dabas aizsardzības pārvaldes publisko maksas pakalpojumu cenrādi, trešo personu sniegto ārējo pakalpojumu izmaksas, ja šie pakalpojumi tiek izmantoti projekta mērķu sasniegšanai, tostarp vienreizējās izmaksas, izdevumi par degvielu un ar projekta īstenošanu saistītās citas vispārējās izmaksas, tostarp par mobilā ganāmpulka sniegtajiem pakalpojumiem. Šajā apakšpunktā minētās izmaksas saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu sedzamas kā vienības izmaksas – 1900 *euro* par vienu atbalsttiesīgās platības hektāru – atbilstoši Zemkopības ministrijas apstiprinātajai vienības izmaksas finansējuma aprēķina metodikai, kas sagatavota saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 2. punkta "a" apakšpunktu;

16.1.2. infrastruktūras objektu būvniecības, tostarp žogu un ceļa infrastruktūras, kā arī atjaunojošajai ganīšanai un pļaušanai nepieciešamās caurtekas iegādes un izbūves izmaksas, ja atjaunojamo poligonu kopējā atjaunojamā platība ir vismaz trīs hektāri, – 2880 *euro* par katriem trim hektāriem. Šajā apakšpunktā minētās

izmaksas saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu sedzamas kā vienības izmaksas atbilstoši Zemkopības ministrijas apstiprinātajai vienības izmaksas finansējuma aprēķina metodikai, kas sagatavota saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 2. punkta "a" apakšpunktu;

16.1.3. tehnikas un iekārtu papildaprīkojuma iegādes izmaksas, kas pārsniedz 2000 *euro* par vienu vienību un kas saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu sedzamas kā vienības izmaksas atbilstoši Zemkopības ministrijas apstiprinātajam Tehnikas un iekārtu katalogam, kurš sagatavots atbilstoši regulas [2021/2115](#) 83. panta 2. punkta "a" apakšpunktam un ir tehnikas un iekārtu izmaksu standarta likmes noteikšanai izmantojams Lauku atbalsta dienesta elektroniskās pieteikšanās sistēmas elektroniskais rīks, visām tehnikas un iekārtu iegādes kopējām izmaksām tāmē nepārsniedzot 4000 *euro*;

16.2. projekta netiešās attiecināmās izmaksas, kas saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 83. panta 1. punkta "d" apakšpunktu sedzamas kā vienotas likmes finansējums. Tās atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regulas (ES) [2021/1060](#), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai, [54.](#) panta "a" apakšpunktam projekta iesniegumā plāno kā vienu izmaksu pozīciju, piemērojot vienotu likmi septiņu procentu apmērā no šo noteikumu [16.1. apakšpunktā](#) minētajām tiešajām attiecināmajām izmaksām. Šīs izmaksas piemēro tikai atbalsta pretendentiem, kas nav fiziskas personas.

17. Šo noteikumu [16.1.2.](#) un [16.1.3. apakšpunktā](#) minētās izmaksas ir attiecināmas, ja atbalsta pretendents īsteno zālāju biotopu atjaunošanu.

18. Intervences īstenošanā ir šādi neattiecināmie izdevumi:

18.1. procentu maksājumi, maksa par naudas pārskaitījumiem, valūtas maiņas komisijas maksājumi un valūtas kursa svārstību dēļ radušies zaudējumi;

18.2. nodokļi un nodevas, izņemot pievienotās vērtības nodokli pretendentiem, kas to neatgūst no valsts budžeta, un zemesgrāmatu nodevu šo noteikumu [16.1.1. apakšpunktā](#) minētajā gadījumā;

18.3. transportlīdzekļu izmaksas;

18.4. izdevumi, kas radušies pirms projekta iesnieguma iesniegšanas, izņemot izdevumus, kas saistīti ar projektu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu un iesnieguma sagatavošanu un ar vispārējām izmaksām;

18.5. ganību dzīvnieku iegādes izmaksas;

18.6. izdevumi, kas nav attiecināmi saskaņā ar regulas [2021/2115](#) 73. panta 3. punktu.

19. Atbalsta pretendents ir pieejams avanss ne vairāk kā 50 procentu apmērā no projekta kopējā publiskā finansējuma pēc tam, kad pieņemts lēmums par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

IV. Atbalsta pieprasīšanas, piešķiršanas un intervences īstenošanas kārtība

20. Lauku atbalsta dienests projektu iesniegumus sarindo dilstošā secībā atbilstoši punktu skaitam projektu atlases kritērijos, kas apstiprināti Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģiskā plāna 2023.–2027. gadam uzraudzības komitejā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai.

21. Plānošanas periodā viens atbalsta pretendents var iesniegt vairākus projektus.

22. Lai pieteiktos atbalstam, atbalsta pretendents saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību lauku un zivsaimniecības attīstībai iesniedz Lauku atbalsta dienesta elektroniskajā pieteikšanās sistēmā šādus dokumentus:

22.1. projekta iesniegumu, kurā iekļauj vismaz šādu informāciju:

22.1.1. atjaunojamās platības zālāja vispārējs raksturojums, tostarp platību un biotopa kods (ja tāds ir piešķirts), kā arī īss apraksts par plānotajām darbībām katrā poligonā;

22.1.2. atjaunojošajai ganīšanai un pļaušanai nepieciešamo infrastruktūras objektu izveides, kā arī tehnikas un iekārtu iegādes pamatojums, ja tos plānots izveidot un iegādāties, īstenojot intervenci;

22.1.3. zālāju atjaunošanas plāna identifikācijas numurs, ar kādu tas reģistrēts datu pārvaldības sistēmā "Ozols";

22.2. atbalsta pretendenta deklarāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu lauku un zivsaimniecības attīstībai;

22.3. dokumentus, kas apliecina šo noteikumu [9. punktā](#) minēto prasību izpildi saistībā ar zemes statusu. Šos dokumentus neiesniedz, ja konkrēto faktu apliecina ieraksts zemesgrāmatā;

22.4. informāciju par būvniecības lietu, kas atbilstoši būvniecības jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem reģistrēta Būvniecības informācijas sistēmā, – tikai tad, ja intervencē plānota šo noteikumu [16.1.2. apakšpunktā](#) minētā darbība.

23. Atbalsta pretendents intervenci uzsāk īstenot ne vēlāk kā deviņu mēnešu laikā pēc dienas, kad stājies spēkā lēmums par projekta iesnieguma apstiprināšanu. Šajā punktā minētais nosacījums ir uzskatāms par izpildītu, ja atbalsta pretendents Lauku atbalsta dienestā ir iesniedzis vismaz trīs fotofiksācijas par katru poligonu, kurā uzsākta intervences īstenošana, vai citu dokumentāciju, kas apliecina konkrētas darbības.

24. Ja nepieciešams grozīt šo noteikumu [5.](#) vai [23. punktā](#) minēto termiņu, atbalsta pretendents to saskaņo ar Lauku atbalsta dienestu, bet, ja nepieciešami grozījumi zālāju atjaunošanas plānā, tos saskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

25. Atbalsta pretendents pēc intervences īstenošanas:

25.1. par to informē šo noteikumu [12. punktā](#) minēto biotopu ekspertu, kas pārliecinās par īstenoto darbību atbilstību plānotajam, kā arī aizpilda bioloģiski vērtīgu zālāju inventarizācijas un monitoringa anketu un iesniedz to Dabas aizsardzības pārvaldē. Dabas aizsardzības pārvalde izvērtē anketā sniegto informāciju, ja nepieciešams, precizē to un aktualizē datus dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", informējot par to zemes īpašnieku, atbalsta pretendentu un Lauku atbalsta dienestu;

25.2. un šo noteikumu [25.1. apakšpunktā](#) minētā paziņojuma saņemšanas, lai precizētu lauku blokus, iesniedz Lauku atbalsta dienesta elektroniskajā pieteikšanās sistēmā precizēšanas pieprasījumu ar lūgumu lauku blokā iekļaut intervencē atjaunoto platību, lai nodrošinātu šo noteikumu [28. punktā](#) minēto prasību izpildi.

26. Atbalsta pretendents publisko finansējumu par attiecināmajiem izdevumiem pilnā apmērā saņem pēc tam, kad ir izpildītas visas šo noteikumu [25. punktā](#) minētās prasības un intervencē atjaunotā platība ir iekļauta Lauku atbalsta dienesta lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē. Ja atbalsta pretendents publiskā finansējuma par attiecināmajiem izdevumiem kopsummā ietver arī kādas no šo noteikumu [16.1.2.](#), [16.1.3.](#) un [16.2. apakšpunktā](#) minētajām izmaksām, tas atbalstu par šiem izdevumiem pilnā apmērā saņem pēc šo noteikumu [16.1.1. apakšpunktā](#) minēto izdevumu attiecināšanas. Ja tiek būvēti šo noteikumu [16.1.2. apakšpunktā](#) minētie infrastruktūras objekti, Būvniecības informācijas sistēmā ir izdarīta atzīme par būves pieņemšanu ekspluatācijā vai par būvdarbu pabeigšanu.

27. Dabas aizsardzības pārvalde Lauku atbalsta dienestam nodrošina autorizētu pieeju dabas datu pārvaldības sistēmai "Ozols" intervences administrēšanas nolūkā.

28. Lai nodrošinātu intervencē atjaunotās platības atbilstošu apsaimniekošanu, atbalsta pretendents ne vēlāk kā nākamajā gadā pēc intervences īstenošanas atjaunoto platību piesaka lauku attīstības intervences "Zālāju biotopu apsaimniekošana" platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai.

29. Lauku atbalsta dienests normatīvajos aktos par valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējo kārtību lauku un zivsaimniecības attīstībai ir tiesīgs noteiktā kārtībā pieprasīt atbalsta atmaksu pilnā vai daļējā apmērā, tostarp situācijā, kad atbalsta pretendents pārtrauc projektu, neīsteno ieguldījumus vai ieguldījumi ir īstenoti tikai daļēji un nav atbilstoši projektam, kā arī tad, ja netiek izpildīta šo noteikumu [28. punktā](#) minētā prasība.

Ministru prezidente *E. Siliņa*

Zemkopības ministrs *A. Krauze*